

מהם יהיה ר' לפנינו שיהיה התגלות השועה על ידה אחר שכבר סבלנו וכדאיאת בשם הצדיקים שענין מלחמה גוג ומגוג והריגת משיח בן יוסף כבר עבר עלינו. וכמו כן יהודה היה סבור שכבר הוא סוף התקוין והצורך חבלי משיח נסתתקו מה שנצרך וזה קיבל על עצמו. ואחור שקיבל עליו עבדות שיסבול הוא בעד הכלל או ולא יכול יוסף להתאפק אף רגע אחד כיון שדוגיע עת התגלות שלו. כמו כן יהיה בעת קץ שלא יעבד במקום אף רגע וזהו שנאמר אני ה' בעתה. אחישנה כשיבא העת יהיה חיש מורד:

וב[ויגש אלי יהודה. במדרש רבה ר"א הגשה למלחמה ר"א הגשה לפיוס
 רבנו אמרו הגשה לתפלה כל, ר"א פשט לחון אם למלחמה אני בא אם לפיוס אני בא אם לתפלה אני בא. והנה ביצחק עם עשו אחרא שהתקין עצמו לדורון ולתפלה ומלחמה אך שם דורון תפלה נוכח בכוחו ומלחמה נרמו במה שנאמר והיה המלחמה הנשאר לפלישה בעל כרחו. ולא הוצרך לו ולכן לא נזכרה. מה שאין כן כאן שנזכר רק דברי פיוס. ומלחמה יכול להיות שבאם לא היה מתפייס היה נלחם אבל תפלה לא הוזכר כאן כלל. ואמרנו שהוא על פי מה שכתב הרמ"ע בתומיה דכתיב ואחפול אל אלהי המשמים ואומר למלך וגו', ולא הוזכר תפלתו ופירש שזכריו שריבר למלך נמכוין בלבו לתפלה להשם תבורך וזמלך היה סבור שאליו מדרב. וכן יש לפיש כאן אך שם יתכן שמה שאמר אם על המלך טוב נמכוין לשמים על מלך מלכי המלכים וכן מה שאמר ואם ייטב עובד לפניך אשר תשלחני וגו', נמכוין להשם תבורך. אבל כאן שיש מאמר אורח צדיק להביין אך היו הדברים בכונה להתפלל להשם תבורך. אכן יש לפרש מה שנאמר ידבר נא עובד דבר באני אדוני וגו', נגד השם תבורך. ומה שנאמר, כי כמוד כפרעה גם כן להשם תבורך ועל דרך מה שנאמר פליג

עם אחיו. כי כל דברי יהודה היה נשמעים לכאן ולכאן שפשוטו ידבר ליוסף והדברים הללו בעצמם היה כונתו לתפלה להשם תבורך כי ארני ידבר נא עובד דבר באני אדוני וגו', הכל והמכוון להשם תבורך אדני שאל וגו', שידע שכל המאורע מהשגתו תבורך מה ששאל אותם ומה שצוה שיביאו את נחמיה דכתיב ואחפול אל אלהי הרמ"ע גבי נחמיה דכתיב ואחפול אל אלהי

השמים ואומר למלך וגו', שאף שלא מצינו שם שום תפלה רק הוזכרים שריבר למלך היה כונתו בתפלה להשם תבורך. וכן בכאן היו דברי יהודה שאמר ליוסף במכוון להתפלל להשם תבורך. וזהו שאמר בבראשית רבה שנגש למלחמה ולפיוס ולתפלה עיין שם אף שלא מצינו כאן שום תפלה רק הדברים שריבר ליוסף היו דברי תפלה להשם תבורך. וכמו שמצינו ביצחק אבינו ע"ה כשהולך נגד עשו שהתקין עצמו לדורון ולתפלה ולמלחמה כמו שכתב פירש"י וישלח. כי כל מעשה אבות סמל לבנים כמו שכתב הרמב"ן. וגם בפרשה זו מרמו המדרש מנחמא שכל ענין התגלות יוסף לאחיו הוא מעין התגלות השועה לעתיד. והנה כונת יצחק אבינו ע"ה בהדורין ידוע שזיה כעין ברחבת שיעיר המשחלת ביום הכפורים דאיאת בווה הקודש (ח"ג סג א) למרמי ליה גרמא לכלבא וכו', וכמו כן היה ביהודה שכפי דעתו היה נדון עם מושל מצרים התקין עצמו לפיוס שהיה סבור שעל ידי שיכניע עצמו אליו וקיבל עליו עבדות ויקראוהו אדוני על ידי זה יתפייס ויהיה יוצא בזה העבדות. וכלבו כיון הדברים להשם תבורך וזהו תפלה. והנה במדרש רבה איאת מקודם מחלוקת ר"י ור"ע (רשב"ם שכל אחד אמר שהגהשה היה על אופן אחד מה' הגשית הנזכרים ואחר כך ר"א פשט לחון שמכוין לכל מה' דברים למלחמה ולפיוס ולתפלה. והיינו מפני שהענינים האלו מרמזים על הגאולה העתידה שיצור גם כן ג' הענינים האלו וגם בבחינה אחת

ומעשה ידינו כוננונו דא בריה קיימא וכו'. וגם קודשת שבת יכולים להמשיך על ימי המעשה כדאיאת (ח"ג כס ב) תלמידי חכמים אתקריאו שבתות כל, שיש להם הנפש ימירה רשבת גם ביומין דחול כמו שאמר (תנחומי וזהו תיקון כ"א). וגם איאת (ח"ג קעט ב) לא זזה שכינה מישיראל ואפילו בשבתות דחול. והיינו ומעשה ידינו כוננונו:

פרשת ויגש

באמת. וסבר שלזה נבחר הוא להשלים בו העניני. שכבר אמרנו שיעקב היה סבור שכבר נתקיים על ידו העבדות העניני שסבל אצל לכן וכמו שאמר הייתי בינים אכלי חורב וגו', ועל כן ביקש יעקב לישב בשילה (נתי' וישב מא' א) והיה יהודה סבור שנבחר יוסף להשלים על ידו העבדות העניני. והנה עתה כאשר רוצה מושל מצרים שבנימין יהיה עבד דן יהודה מזה שבוראי יוסף מה כבר ועל כן נבחר בנימין מן השמים לקיום גזרת העבדות תחתיו. ובהו יונת מה שאמר כאן ואחיו מה והלא כבר אמרו והאחר אינו והגם שפירש"י שמפני הויאה אמרו כן כרי שלא יאמר הביאות אצלי אינו מוכן שכבר אמרו והאחר אינו ומה יעיל אם לא ירצה להאמינם מה שאומרים שמת. גם מוזיין יביאנו כיון שאמר שאינו ולא ידעו מקומו. ולפי דברינו אמר זה לדבר אמת כפי מה שדן ברעונו שכבר מת. ועל זה התחיל עתה להתמרמר מאד בנפשו מפני שגם על יוסף היה הוא עיקר הגורם לצער את אביו באבילות ועתה נוסף עוד שעל ידי הערכות שלו גזרום חלילה מיתה לאביו ועל כן נגש במרירות נפשו לבקש בתפלה שיתקבל הוא לעבד ויתקיים בו העבדות והעניני והנער יעל

שבניני משה ומתן שבין אדם לחבירו נקרא המקום ד' אמות של הלכה שמהקיימין דבר הלכה. וגם הכונה של מצוה נקרא בשם תורה אור (וכמו שנתבאר תוכנה מא' ב וכו'). וקדושת הברית נקרא מעשה ידינו, ודחינו שהפעולה הוא מתנהגת הקדוש בקדושה זו. וכדאיאת בהקדמות זוהר הקדוש (ח' א) מעשה ידינו וכו', ואינן מארי

וב[ויגש אלי יהודה וגו'. להביין ענין הגשה
 זו אחר שכבר אמר יהודה מה נאמר לאדוני וגו', שהצדיק הדין על נפשו שכולם היוו עבדים ואחרי זה כאשר הניח להם יוסף שרק מי שמצא בידי יהיה עבד נגש בתוכחות גם על זה. ויש לומר בזה דוגמה כאשר נמצא הנביע בידים והיה המשפט על פי דיניהם שיהיו כולם עבדים וכמו שאמר בצעמים אשר ימצא וגו', וגם אחרת גזירה לאדוני לעבדים אזי הדגיש יהודה בעצמו אשר המשפט צריך בא עליהם מן השמים לשלם להם כפי מדרגת שמכר את יוסף לעבד ועבור זה הצדיק על נפשו שיהיו כלם עבדים גם בנימין והגם שלא היה במכירתו, כי העולם נידון אחר רובו וכמו ראובן שלא היה גם כן במכירתו. והיה סבור שהוא משפט מהשם תבורך וכמו שאמר האלהים מצא וגו', אמנם כאשר אמר להם יוסף שרק בנימין יהיה עבד או נתיישב יהודה בלבו שזה לא בא מצד עונש של המכירה. רק שזה בעצמו שנמכר יוסף לעבד מן השמים נסבה כרי שיתקיים על יד גזרת בין הבשרים ועבדים ועינו אותם וייקא על ידי יוסף מפני שהוא היה המוכר שבהם. וכמו שראו שהתאבל יעקב עליו ימים רבים שמוה הרכיחו שיוסף היה צדיק